

amerikai nyomásra a KNDK-t nyilvánította agresszornak, nem vette figyelembe Jugoszlávia, valamint több afrikai és ázsiai ország ellenvetéseit), mélyen benyomultak Észak-Koreába.

Ekkor került sor a kínai önkéntesek harcba lépésére. McArthur tábornok, aki az egész hadműveletet irányította, az USA kormányának szigorú utasítása ellenére is egészen a koreai—kínai és a koreai—szovjet határig nyomult előre. Kína kormánya, amely már korábban jelezte, hogy nem tűr meg határai közelében amerikai csapatokat, aktívan bekapcsolódott a háborúba. A nagy számú kínai önkéntessel (egyes adatok szerint 1 millió, Fleming szerint csak 400 ezer) megerősített és korszerűtlen szovjet fegyverekkel (MIG—15, T—34/85 stb.) ellátott néphadsereg 1950. októberében—novemberében sikeres ellentámadásokat hajtott végre. A következő évben a harcok gyakorlatilag a 38. szélességi fok körül zajlottak, a front megmerevedett és kezdetét vette az állóháború.

A súlyos harcok közepette megindultak a fegyverszüneti tárgyalások — elsősorban a Szovjetunió és néhány afrikai, ázsiai ország javaslatára — a harcoló felek között. Ezek a tárgyalások sajnos csak 1953-ban vezettek eredményre és a koreai népnek addig még borzalmas szenvedéseket kellett átélnie. (Észak-koreai városok terrorbombázása, vízierőművek lerombolása stb.)

A háborút lezáró fegyverszünet a 38. szélességi fokot mint határt rögzítette a két Korea között. A háború, amely nem érte el célját — a KNDK megsemmisítését — súlyos veszteségeket követelt mindkét fél részéről. Az amerikai had-

sereg 144 173 halottat, sebesültet és hadifoglyot, a dél-koreai hadsereg 1312 836 halottat, sebesültet, hadifoglyot, míg az ENSZ erők 17 266 főt veszítettek. A KNDK hadserege és a kínai önkéntesek mintegy 1 540 000 főt veszítettek.

Groehler munkájában jelentős helyet biztosított a harci események, a hadműveletek leírása mellett a két szemben álló oldal haditechnikai felszerelésének a bemutatására, összehasonlítására. Sajnos nem mindig a konkrét mutatók feltüntetésével.

A 32—33. oldalon számszerűen közli a szerző a háború kitörésekor a déli, illetve az északi hadsereg létszámát, fegyverzetét. (A dél-koreai hadsereg létszámába beleszámítja a rendőrséget is.) Ebből az összehasonlításból kiderül, hogy a népi Korea hadserege létszámban és fegyverzetben is felülmúlta Li Szin Man hadseregét. Természetesen egész más az arány ha, mint ahogy a szerző is tette, figyelembe veszi Dél-Korea potenciális szövetségeseinek és támogatójának az Egyesült Államoknak Japánban állomásozó hadseregét.

Nagyon bőkezűen bánt a szerző a „legnagyobb”, „legsikeresebb” jelzők használatával. Egy-egy ütközet után olyan súlyos amerikai veszteségekről adott számot, amelyet csak több ütközet és több év múlva szenvedett el összességében az amerikai hadsereg.

Mindent egybevetve megállapíthatjuk, ha valaki megfelelő kiegészítő ismeretek birtokában veszi kezébe a könyvet, hasznos ismeretekkel gyarapíthatja politikai, hadtörténelmi ismereteit.

Szakály Sándor

WOJSKOWY PRZEGLAD HISTORYCZNY

(Lengyelország)

1979. 1—4. szám

H. Ponichtera: A politikai nevelőmunka a 2. lengyel hadseregben az 1945. évi harcselekmények alatt" (1. sz., 5—36. o.). Az ideológiai nevelő és propaganda-agitációs tevékenység kutatásával eddig keveset foglalkoztak a történelmi irodalom-

ban. A 2. hadsereg berlini és prágai hadműveleteiben sem vizsgálták a politikai tisztek nevelőmunkájának hatását a harckokra, holott a harcfeladatok végrehajtására nagyon is jelentős befolyással volt a politikai nevelőmunka eredményessége.

Konkrétan vizsgálja a luzsicei és prágai fronton 1945 április—májusban a katonák intenzív politikai felkészítését. Megismertették őket az ellenség védelmi rendszerével és harc módjával. A 2. hadsereg újságjaiban, rölapjaiban aktuális cikkeket közöltek, állandó tájékoztatást adtak a harc helyzetről, az ellenség erejéről, a fegyelem fontosságáról. Tudatosították a lengyel nép történelmi jogát Lengyelország nyugati területeihez, ennek visszacszerzésében a szovjet katonák segítségét, a szovjet—lengyel fegyverbarátság fontosságát, ismertették az Ideiglenes Kormány tevékenységét a demokratikus átalakulás megvalósításáért Lengyelországban.

A 2. hadsereg politikai apparátusa a luzsicei és prágai hadművelet első napjától minden erejével mozgósított a harcra, népszerűsítette az egyes katonák hőstetteit, bátorságát, a nehéz helyzetekben való helytállást. Nyíltan szólt a veszteségekről, mely különösen magas volt a politikai tisztai állomány körében. Levéltári adatokra támaszkodó részletes elemzést ad a tanulmány.

H. Dobiegala: „A Westerplatte Hősei” elnevezésű 1. harcoksidandár felállítására és kiképzése, valamint átcsoportosítása a Szovjetunióból Lengyelországba” (1. sz., 37—79. o.). 1943 augusztusában alakult az 1. lengyel hadosztály és ennek keretében az 1. harcokcsiezred. Ennek bázisára épült az 1. harcokcsidandár. Parancsnoka Zygmunta Berling lett, helyettesei pedig Włodzimierz Sokorski és Karol Swierczewski. Ismerteti a dandár szervezeti struktúráját, személyi állományának összetételét, felszerelését, kiképzési programját, majd 1944 elején átcsoportosítását a Szovjetunió területéről a Bug, majd a Visztula mellé. 1944 elején folytatódott a dandár katonai és politikai kiképzése (134 órás program szerint), majd ennek pozitív értékelése után újabb átcsoportosítás következett s 1944 augusztusában a dandár 2542 fővel készen állt a harcokra. Közli a dandár állománytáblája szerint a beosztottak névsorát.

Stefan Ciesielski: „Toborzás a lengyel hadseregbe Kanadában 1940—1942. között” (1. sz., 80—101. o.) A kanadai lengyel közösség demográfiai jellemzése után a Lengyel Nemzeti Szövetség taglétszámát, politikai aktivitását vizsgálja. A kanadai hadseregben mintegy 4000 lengyel harcolt, az amerikaiban kb. 400 ezer. A tanulmány azt vizsgálja, hogy miért nem találták meg ezek a lengyelek a lengyel hadseregbe vezető utat. A lengyel emigrációs kormány 1940 júniusában kidolgozta hadászati-politikai koncepcióját, mely szerint tovább folytatja a har-

cot Nagy-Britannia oldalán a hitleri csapatok ellen. Sikorski tábornok elhatározta, hogy a felállítandó lengyel hadseregbe az Amerikában élő lengyelek közt is toboroz katonákat. Ennek politikai, diplomáciai és szervezési előkészítését ismerteti, majd a kanadai lengyel misszió tevékenységét, s Sikorski kanadai és amerikai utazása eredményeit vizsgálja. A kanadai lengyel misszió felállítása nagy reményeket ébresztett, de főleg pénzügyi okok miatt a toborzott katonák száma nagyon alacsony volt. Az egész akciónak inkább csak propagandisztikus hatása volt, a lengyel népek hazájára szabadságáért folytatott erőfeszítéseit tárta a világ elé.

Jerzy Nazarewicz: „A hadbíróóságok tevékenysége Lengyelország 1939. évi honvédó háborújában” (1. sz., 102—136. o.). Az 1939 szeptemberi háborúban a lengyel nép a hősiesség és bátorság kiemelkedő példáit mutatta fel. De mint minden háborúban, ebben is voltak negatív jelenségek. A tanulmány kísérletet tesz néhány eltitkolt és szegyeült vonás felvázolására. Sorra veszi az egyes hadseregknél működő hadbíróóságok tevékenységét, melyekből kirajzolódnak a köztelességmulasztók, gyávák, árulók, diverzánsook, dezertálók bűnei, akik kompromittálták a haza szabadságáért küzdők erőfeszítéseit.

Karl Greese és Alfred Vorster az NDK Nemzeti Néphadseregének új szocialista hagyományairól és ezek fejlődéséről írtak cikket (1. sz., 137—149. o.).

Antoni Wolny: „A légideszant csapatok szervezése a második világháború idején” (1. sz., 189—209. o.). A légideszant csapatok új fegyvernem, a második világháborúban alkalmazták először. A légi szállítás alkalmazása magasfokú mozgékonyt, önállóságot, a harctevékenységeknek az ellenség hátába való kiterjesztését tette lehetővé. Vizsgálja a fegyvernem kialakulásának kezdeti lépéseit — a Szovjetunióban, Németországban — még a második világháború előtt, majd a háború éveiben, szervezeti, felszerelési és alkalmazási elveinek és gyakorlatának változásait, tökéletesítését — a német, a szovjet, a szövetséges és a lengyel légideszant csapatok vonatkozásában. A Szovjetunióban 150 ezer fő, Németországban 120 ezer fő, Angliában 75 ezer, az USA-ban 70 ezer katona tartozott a fegyvernem állományába.

Fryderyk Zbiniewicz: „A hadtörténelem marxista metodológiájának kérdéséhez” (1. sz., 210—221. o.). Általános áttekintést ad a marxista történelmi kutatás eredményeiről és a kutatás helyzetéről

Lengyelországban. A történeti metodológia eredményei és hiányosságai érvényesek a hadtörténeti kutatás módszertanára is. Első ízben 1965-ben Poznańban rendeztek hadtörténeteszek tudományos konferenciát a kutatási módszerek kérdéséről, melynek anyagát 1966-ban közreadták. A lengyel hadtörténetírás történetéről 1975-ben jelent meg egy tanulmánykötet szintén Poznańban, a kutatásokat a krakkói és a poznaíni egyetem hadtörténeti intézeteiben folytatják. A Lengyel Néphadseregben a hadtörténeti kutatás eszmei-politikai alapjait vizsgálva kiemeli az események dialektikus-materialista tanulmányozásának fontosságát, a pártosságot, a társadalom történelmi tudata alakításában betöltött szerepét. Hangsúlyozza a komplex kutatás fontosságát a hadtudomány minden területén, közzösen a katonai szociológia, a katonai pszichológia, a pártpolitikai munka elméleti kérdései, a hadigazdaságtan stb. kutatóival. A történeti és logikai módszer alkalmazását húzza alá a kutatás folyamatában.

Tadeusz Stawicki: „A kurszki csata a német felderítés szemével” (1. sz. 222—231. o.). A Reinhard Gehlen által aláírt titkos jelentésekből közül néhány fontos levéltári forrásanyagot, az 1943 téli hadjárat során a kurszki csata szovjet erőire, támadási céljaira vonatkozó német felderítési adatokból.

A tudományos élet hírei közt beszámoltól találunk *Piotr Staweckitől* a Lengyelország újjászületésének 60. évfordulója alkalmából tartott tudományos ülésről.

A 2. szám a Lengyel Népköztársaság születésének 35. évfordulójára megjelentetett ünnepi szám. *Woyciech Jaruzelski:* „A ZBoWiD — a Szabadságért és Demokráciáért küzdők Szövetsége, a lengyel fegyveres erők jelentős erkölcsi támasza” (2. sz., 16—18. o.) és *Michał Zymierski:* „A ZBoWiD tagjai — az alkotó munka emberei” (2. sz., 19—22. o.) a második világháborúban, az antifasiszta harcokban helytálló lengyel hazafiak példájáról, mai helytállásukról és a Lengyel Néphadseregnek nyújtott erkölcsi támogatásukról szölkak a ZBoWiD VI. kongresszusán tartott felszólalásokban.

Stefan Zwolinski: „A Lengyel Néphadsereg részvétele az ország szocialista fejlődésében” (2. sz., 23—63. o.). Az 1944 júliusi Manifesztum 35. évfordulója alkalmából tekint vissza Lengyelország társadalmi és gazdasági fejlődésére és ebben a hadsereg szerepére. 1945 májusában 400 ezer katonája volt a lengyel hadseregnek, akiknek a harctevékenységek be-

fejezésével legfőbb feladatuk Lengyelország határainak megvédése, a földalatti bandákkal való leszámolás, az aknamentesítés és az újjáépítés volt. Részt vett a hadsereg az államhatalmi szervek munkájának megszervezésében, a hírközlés, a vasútvonalak és vasúti hidak helyreállításában. Segítséget nyújtott a mezőgazdaságnak, Varsó és az ország újjáépítéséhez, az ipar és a kereskedelem talpraállításához, a közbiztonság megteremtéséhez. Aktív propagandamunkát folytatott a választások célkitűzéseiért a civil lakosság körében, a földreform megvalósításáért — Lengyelország demokratikus felépítése, a békés építőmunka érdekében. Sorra veszi a szocialista fejlődés állomásait, a hadsereg részvételének számcszűrű adatait és jelentőségét. A lengyel hadsereg 1955-től a Varsói Szerződés szilárd támaszaként a szocializmus, a béke és a biztonság védelmezője. Békemissziót teljesített több mint 13 ezer katonája Koreában, Kambodzsában, Laoszban, Vietnámban, Nigériában, Szenegálban és a Közel-Keleten.

Jan Lawski: „Lengyelország határvédelmi szervezete 1945—1948 között” (2. sz., 64—93. o.). A határok katonai biztosítása nagy jelentőséggel bírt az ország gazdasági fejlődése szempontjából. Meg kellett szervezni a határőrséget, ellenőrizni a határmenti forgalmat, megakadályozni a reakciós földalatti szervezetekkel a kapcsolattartást. A Karol Swierczewski vezette 2. lengyel hadsereg kapta 1945. május 7-én a parancsot az ország nyugati határvédelmének a megszervezésére. A sajtó örömmel közölte: azok vigyáznak az ország határaitra, akik azt saját vérükkel szabadították fel. Ismerteti a nyugati, délnyugati határok melletti diszlokációt, majd az 1945 novemberében létrehozott határőrség új szervezetét. Értékeli az 1945—1948 közötti felelősségteljes szolgálatuk eredményeit.

Ryszard Nazarewicz: „A londoni lengyel közösség politikai-katonai koncepciója Lengyelország felszabadításának előestéjén” (2. sz., 94—122. o.). Az 1943. évi konferenciákon (Quebec, Moszkva, Teherán) a második front megnyitásáról és a háború utáni tervekről tárgyaltak. A moszkvai konferencia előtt, 1943. október 6-án, Washingtonban Jan Chiechanowski átnyújtotta a londoni emigráns kormány memorandumát, melyben azt az előterjesztést tették, hogy az USA képviselje Lengyelország érdekeit a Szovjetunióval szemben. A Mikolajczyk vezette lengyel emigráns kormány szovjetellenes politikát folytatott és a „két ellenség” teóriát hirdette, harcot a hitleri megszállók és a Szovjetunió ellen. A teheráni konferen-

cián azonban a szövetségesek megegyeztek a lengyel határokat illetően, ami a Mikolajczyk-kormányt a földalatti mozgalom és az Armia Krajowa tevékenységének erőteljes inspirálására készítette.

Wladyslaw Honkisz: „Politikai nevelő tisztek a harcmezőn” (2. sz., 123—141. o.). A lengyel politikai tisztek a leninói csatában estek át az első tűzkeresztségen. Mind a katonák harci felkészítése, mind a politikai tiszteknek a harcmezőn való helytállása azt bizonyította, hogy a politikai nevelőmunka színvonala kiváló volt. Végigkíséri az 1944/45. évi harcokban a politikai felkészítés módszereit és eredményeit és a harcokban résztvevő politikai tisztek tevékenységét. Bátorságukért, hősiességükért példamutatásukért nagyon sok kitüntetést kaptak.

Czeslaw Krzeminski: „A lengyel légi-erő korszerűsítése 1945—1975 között” (2. sz., 142—156. o.). Levéltári forrásokra támaszkodva vizsgálja a lengyel légi-erő fejlődésének egyes szakaszait. 1945—1947 között alakították ki a békeszervezetét és teremtették meg a légi-erő kádereinek kiképzéséhez a feltételeket. 1947. február 1-én 9832 katona tartozott a légi-erő állományába 663 repülőgéppel, melyből 23% vadászpilóta, 23,5% csatapilóta, 16,6% bombázópilóta volt — az iskola- és egyéb speciális gépek mellett. 1948—49-ben tovább folyt a lengyel légi-erő tökéletesítése, főleg új Jak, Il és Tu gépeket kapott a Szovjetuniótól. 1951 a lengyel légi-erő gyors mennyiségi és minőségi fejlődésének éve volt. A lengyel népgazdaság 6 éves tervében a repülőgépipar szovjet licenck alapján megkezdte a Lim-1 (MiG-15), Lim-2 (MiG-15 bis) és a Lim-5 (MiG-17) gépek gyártását. 1955-re termelésével a 4. helyre került Európában. A 60-as években a Junak-2 és -3, a Lim-5, -6, az Iskra, az An-2, Jak-12 vadászgépeket gyártották. A 70-es évek elején megkezdtek a Mi-2 helikopterek gyártását is. Jelentős előrelépést hozott, hogy a Varsói Műegyetemen megnyitották a repülőmérnöki képzést. Az ország védelmi képességének növelése érdekében 1972-ben Honi Légvédelmi Parancsnokságot szerveztek a repülőcsapatok parancsnoksága mellett, ezek feladatait és parancsnokait mutatja be, valamint a csapatok felszerelését. A lengyel légi-erő káderei magas szintű képzettséggel rendelkeznek, melyet a Varsói Szerződés gyakorlatain bizonyítanak és tökéletesítenek.

Ryszard Majewski: „A szovjet hadsereg 1945 februári alsó-szléziai hadművelete” (2. sz., 157—191. o.). Az 1. Ukrán Front Visztula—Odera hadműveletének

előkészítését, csapásmérő erőit, felszerelését, utánpótlásának biztosítását, a szemben álló német „Közép” hadseregcsoport felállítását, vezetését, az erőviszonyokat emberben és fegyverben, valamint a harctevékenységek részletes leírását találjuk a tanulmányban, a hadműveletben résztvevő alakulatok és parancsnokok név szerinti felsorolásával.

A történelmi adalékok rovatban említésre méltó *Marian Pynchalski* marsall visszaemlékezése a lengyel nemzeti bizottság 1944 májusi Szovjetunióban tett látogatására Sztálin marsallnál és a lengyel hadsereg katonái között (2. sz., 192—206. o.).

Leonid Bujan: Az Armia Ludowa osztagainak a szovjet hadsereg egységeivel 1944 július—november közötti együttműködésére hoz adatokat (2. sz., 207—232. o.).

Czeslaw Dega a vietnami háború problémáit vizsgálja 1945—1975 között (2. sz., 259—273. o.). Négy periódusra osztja Vietnam 30 éves háborúját: 1. 1945—1954 között a francia—vietnami háború, 2. a Diem-diktatúra és az USA intervenció politikájának érelődése 1955—1964, 3. az amerikai harctevékenységek Vietnamban 1965—1973 között, 4. a Thieu-diktatúra és a vietnami nép harca az ország egyesítéséért, 1973—1975.

Az 1939. évi honvédő háború 40. évfordulója alkalmából több tanulmány foglalkozik az 1939-es év eseményeivel. Így *Marian Porwit:* „Az 1939. évi lengyel honvédelem megítélése” (3. sz., 11—23. o.) c. cikkében a lengyel harctevékenységek valóságos képét akarja felvázolni és értékelni. A „Westerplatte”, „Bzura”, „Warszawa” és „Kock” elnevezésű, szinte 6 napos szériákban lezajló csatákat elemzi a hadtörténetírás által feltárt tények alapján a német agresszorok szárazföldi, légi túlsúlyát felmutatva. A következtetésekben eddig mutakozó hibák messze kiható következményeire mutat rá és a nyugati hadtörténetességgel folytatandó viták fontosságát hangsúlyozza az események valóságát megítéléséhez.

Czeslaw Pilichowski: „A hadifoglyok ellen elkövetett hitleri bűntettek a második világháború idején” (3. sz., 24—43. o.). Már a Lengyelország elleni hitleri agresszió előkészítése során kidolgozták a hadifoglyok munkaerejének igénybevételét a német gazdaság számára. Az 1939 szeptemberi német támadás során 450 ezer, illetve más adatok szerint 694 ezer hadifoglyot ejtettek, közülük külön táborokba, gettókba vitték a zsidókat. Ismerteti a hadifogly- és koncentrációs táborok szervezetét, a kényszermunkára

vitt hadifoglyok, deportáltak és a meghalt foglyok létszámadatait, a Barbarossa-terv végrehajtása után a szovjet foglyok ellen elkövetett bűntetteket. A Nürnbergi Nemzetközi Bíróság háborús bűntettnek minősítette a német fasiszták kegyetlen kizsákmányoló és megsemmisítő politikáját.

Jerzy Bonczak: „Higiéniá és járványtan a hitleri népiértő rendszerben” (3. sz., 44—60. o.). Vizsgálja a Wehrmacht katonáinak egészségügyi helyzetét, a koncentrációs táborok egészségügyi-járványügyi állapotát. A Waffen-SS Higiéniái Intézetének kísérleteit a Ciklon B gázzal s a népiirtás különböző módjait az egyes táborokban. A bakteriológiai, biológiai hadviselésre tett hitleri kísérleteket is ismerteti a tanulmány.

Zenon Jakubowski: „A Polgári Milícia és a Biztonsági Szolgálat felállítás és fejlődése, valamint részvételük a népi hatalom megerősítéséért folytatott harcban 1944—1948 között” (3. sz., 61—93. o.). 1944 augusztusában hozták létre a közbiztonság megszilárdítása érdekében a Polgári Milíciát és alakították ki a működésének megfelelő szervezeti kereteit. A párt és a népi hatalom felhívására kommunisták, volt partizánok, az Armia Ludowa volt harcosai álltak szolgálatba és kezdték meg a harcot az ellenséges erők ellen és vettek részt az ország újjáépítésében. A reakciós földalatti bandák és az ukrán nacionalisták ellen folytatott fegyveres harcokban a népi milícia speciális egységei több mint 4000 tagjukat veszítették el, míg 1949-re megtisztították az országot az ellenséges elemek-

Jan Wróblewski: „A Prusy elnevezésű tartalékhadsereg felkészítése az 1939. évi bevetésre” (3. sz., 94—114. o.), *Rajmund Szubanski:* „A német páncélos csapatok 1939-ben” (3. sz., 115—129. o.) és *Jerzy Izdebski:* „A 9. gyaloghadosztály mozgósítása 1939-ben” (3. sz., 190—212. o.) című cikkek az 1939 szeptemberi honvéd háború megismerését segítik elő egy-egy rész kérdés vizsgálatával. Az első cikk a „Prusy” tartalékhadsereg szervezeti felállítását, erőviszonyait, harci eszközeit, mozgósítási, hadművelési tervét és harci alkalmazását tárgyalja Varsó körzetében. A második cikk az ellenség oldaláról a német páncélos hadviselés doktrínájának fejlődését, a páncélos csapatok szervezeti felkészítését, a páncélozott eszközök korszerűsítését ismerteti a harmincas években, majd mozgósításukat és a Lengyelország elleni támadásban való részvételüket vizsgálja. Jerzy Izdebski tanulmányában a lengyel 9. gyaloghadosz-

tály mozgósításához szolgáltató részletes adatokat. Ismerteti az 1938-tól kidolgozott mozgósítási terveket, majd az 1939. március 23-i mozgósítás (személyi és anyagi) lefolyását és ennek értékelését adja levéltári források alapján.

Jerzy Jaworski: „A lengyel légierő 1945—1949 közötti szervezete” (4. sz., 3—24. o.). A légierő háború utáni történetének feldolgozása a maga teljességében még várta magára. Ez a tanulmány a fejlődés legfontosabb időszakának, az első öt év történetének feldolgozására tesz kísérletet. Vizsgálja a társadalmi feltételek megteremtésének körülményeit és a békeszervezetre való áttérést 1945. május 1-én 18 511 fővel történt. 751 repülőgépe volt ekkor a lengyel légierőnek, ebből 107 Pe—2 típusú bombázórepülőgép, 158 Il—2 csatarepülőgép, 159 Jak—1 vadászipülőgép stb. Két iskolája volt a légierőnek, egy tiszti iskola és egy ezrediskola, ahol megfelelő szakkadereket képeztek a légierő számára. 1946—47-ben repülő-műszaki iskolákat is szerveztek a technikusok állomány képzésére. Szovjet segítséggel és szovjet tapasztalatok felhasználásával készítették fel a kadereket.

Antoni Sarosiek: „A híradó csapatok a leninói csapatban” (4. sz., 25—50. o.). A T. Kosciuszki elnevezett 1. lengyel hadosztály kötelékében híradók is voltak, akik a harcmezőn a vezetés, az együttműködés híradását szervezték. Ismerteti a híradó alegységek szervezetét, állománytábláját, felszerelését, utánpótlását, kiképzését, majd a Lenino melletti csoportosítás hírószekötését a harcfeladatok alatt, melyet mintegy 700 híradós teremtett meg 61 rádióállomással, 400 km telefonkábelrel, 300 telefonkészülékkel és sok egyéb híradóanyaggal. 2 és fél hónapos kiképzés után teljesítették bonyolult feladatukat. Külön táblázatban közli a leninói csapatban részt vett híradók névsorát.

Lucjan Broniarek: „A Lengyel Kommunista Párt katonai tevékenysége” (4. sz., 51—67. o.). Személyes visszaemlékezés a Broniarek család forradalmár múltjára és a saját tevékenységére a LKP ifjúsági szervezetében, majd a párt tagjaként az intenzív politikai harc időszakára. 1925-től tényleges katonai szolgálata alatt is folytatta a politikai munkát. Átélt az 1926 májusi katonai zendülést a hadseregben, vizsgálja a LKP és a Komintern álláspontját a fordulattal kapcsolatban. 1927—28-ban elvégezte a párt katonai-politikai tanfolyamát s 1929-től Gdańsk szabad királyi városban élt, ahol a kommunista párt legális tevékenységet

folytathatott. Szervezték a hazai lakta-nyákban a konspirációs munkát, politikai felvilágosító előadásokban tudatosították a munkásosztállyal a lengyel nép érdekeit a honvédelemben. A hadtörté-
nések számára figyelemreméltó adato-
kat közöl a lengyel hadsereg 1926—1930
közötti történetére vonatkozóan.

Michal Pirko: „A berlini csehszlovák
követ 1939 januári jelentése a Lengyel-
ország elleni német agressziós tervekről”
(4. sz., 176—182. o.). A második világhá-
ború történetét megvilágító számos for-
rásmunkát adtak közre a különböző or-
szágokban. A Csehszlovák Tudományos
Akadémia által német nyelven kiadott
„Az 1938. évi Müncheni egyezmény” cí-
mű dokumentumkötet az 1937. november

3—1939. március 14. közötti időszak dip-
lomáciai iratait tárja fel. A lengyel ku-
tatók számára figyelemreméltó a berlini
csehszlovák követ, Vojtech Mastny 27 le-
vele a külügyminisztériumnak, melyek-
ben a harmadik birodalom külpolitikáját
elemzi a közép-európai országokkal és a
Szovjetunióval kapcsolatban. Ezek közül
az egyik levél konkrétan Lengyelország
helyzetét elemzi és a német „Ostaktion”
csoport Walter Brauchitsch vezetésével
kidolgozott agressziós tervét ismerteti —
az eredeti dokumentum közlésével.

Mind a négy számban gazdag könyv-
ismertetés-rovatot találunk és a tudomá-
nyos élet hírei mellett a második világ-
háborús bibliográfia 1978—79. évi újabb
adatait. (*Windisch Aladárné*)